

Telemark Sau og Geit,
v/Jon Aslak Austjore

Avslag på søknad om å få felle skadegjørende jerv i Telemark

Telemark sau og geit søker i e-post datert 15. august 2016 om å få felle jerv i de tre fylkene Hordaland, Rogaland og Telemark med bakgrunn i tap av sau i Odda kommune i Hordaland og Tokke kommune i Telemark. Tapene er dokumentert i forhold til jerv i Hordaland mens dette ikke er tilfelle i Telemark. Fylkesmannen avslår søknaden fordi vilkårene i forskriftens § 9 for å gi skadefellingstillatelse ikke er oppfylt.

Vi viser til søknad på epost datert 15. august 2016.

Bakgrunn

Telemark sau og geit (TSG) søker om å få felle jerv etter at det er oppstått tap av sau til jerv i Valldalen i Odda kommune i Hordaland. Der er det dokumentert tap til jerv. Det vises her til tillatelse gitt av Fylkesmannen i Hordaland torsdag 18. august d.å. I søknaden vises det også til et tap i Tokke kommune i Telemark. Det bes om tillatelse til skadefelling av jerv i alle tre fylker med bakgrunn i dokumenterte tap og at det i følge TSG er stort potensiale for videre tap.

Bestemmelser og vilkår

Rovviltnemnda i region 2 har i brev datert 20. mai 2016 vedtatt en kvote for betingede fellingstillatelser på 2 jerv gjeldende fra 1. juni 2016 til 15. februar 2017. Det er per dags dato ikke gitt tillatelse til, eller felt jerv ved skadefelling i region 2.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

§ 18 (*annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene*)

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer,

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,(...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.(...)

Rovviltforskriften § 1 (formål):

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.”

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

”(…) Nasjonalt overvåkingsprogram, for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.”

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

”Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a. områdets betydning som beitemark*
- b. skadenes omfang og utvikling*
- c. potensialet for fremtidige skader*
- d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrensa til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf viltloven § 35.”

I henhold til § 9 i forskrifta kan Fylkesmannen treffe vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneimda, jf. forskriften § 8.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

”Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artenes bestandssituasjon. Vi viser til data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt og anser at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8, er tilstrekkelig ivarettatt. Førre-var prinsippet kjem til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Vi viser også til Rovviltneimnda i region 2 sitt vedtak av 20. mai 2016 og tilsvarende vedtak fra Miljødirektoratet.

Det finnes betydelig kunnskap om den samla belastningen jerv utsettes for, jf naturmangfoldlovens § 10. Utover enkelte påkjørsler, ulovlig jakt og tilfelle av sjukdom skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samla belastninga.

Under lisensfellingsperioden vinteren 2015/2016 ble det felt totalt 52 jerver av en samlet kvote på 141 dyr. Syv av disse dyra var en ekstraordinær felling utført av SNO, ellers ble alle felt av lisensjegere.

§§ 11-12 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

Bestandsforhold

Bestandsmålet for jerv er 39 årlige ungekull. Bestanden av jerv har de siste årene ligget over det nasjonale bestandsmålet. Det ble registrert 52 ungekull av jerv i 2014, av disse ble 12 ungekull tatt ut ved såkalte hiuttak. Data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt gir et anslag over vinterbestanden av jerv i Norge på om lag 340 voksne individer på landsbasis i 2014 (kilde: Rovviltportalen).

Fylkesmannens vurdering

Jerv skal ikke tillates å yngle i region 2 i samsvar med stortingets vedtak (2004). I samsvar med forvaltningsplan for region 2 må streifdyr kunne påregnes og erfaringsmessig vil enkeltindivider kunne opptre mer stasjonært. Skadefelling av jerv (og gaupe, bjørn og ulv) er et virkemiddel for å avhjelpe *akutte skadesituasjoner* som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

I dette tilfellet søkes det om felling basert på dokumenterte skader i Odda kommune i Hordaland fylke. Søker viser også til dokumentert/sannsynliggjort tap i Telemark. Fylkesmannen har undersøkt dette nærmere med SNO. Det foreligger et undersøkt kadaver 1. august 2016 i Tokke kommune (Byrtedalen) der konklusjon er *ukjent fredet rovvilt*. Det foreligger derfor ikke sannsynliggjort eller dokumentert tap til jerv i Telemark. Skaden kan også skyldes en av de andre fredede artene. Når SNO har konkludert åpent i forhold til skadegjørende art må dette få den følge at ingen av artene kan anses som sikker skadegjører.

Beitesesongen nærmer seg nå slutten, og selv om mye sau fortsatt vil befinne seg i de aktuelle områdene fram til hovedsanken i første halvdel av september her i Telemark mener Fylkesmannen det ikke er grunn til å forvente skader av noe omfang på husdyr forårsaket av jerv. Tilsvarende situasjon oppsto i Odda kommune i Hordaland i 2015 uten at det ble påvist skader i Telemark. Det foreligger ikke skader dokumentert i forhold til jerv på husdyr i vårt fylke siden i 2000 (søkt opp i Rovbase), men Fylkesmannen er kjent med at det har blitt observert jerv i fylket i nyere tid. Observasjoner er ikke ensbetydende med at det oppstår skade og streifindivider av jerv må kunne aksepteres i Telemark.

Ut fra vilkårene for skadefelling, jf § 9 kan ikke Fylkesmannen se at vilkårene for å gi en tillatelse til skadefelling av jerv er oppfylt i dette tilfellet. Skade er ikke oppstått sikkert i Telemark, jf. § 9 b. Fylkesmannen er likevel inneforstått med at skade ikke kan utelukkes kommende uker. Skulle det skje (antatt eller dokumentert skade av jerv) vil Fylkesmannen se på saken på nytt. Fylkesmannen viser for øvrig til at rovviltneemnda for region 2 har vedtatt en kvote på 2 jerv for vinteren 2016/2017 som gjelder for fylkene Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder, jf brev av 20. mai 2016.

Vedtak

Fylkesmannen i Telemark avslår søknad fra Telemark sau og geit om å få felle jerv. Søknaden er vurdert etter rovviltforskriftens § 9 og vilkårene der. Vilårene anses ikke som oppfylt., jf § 9 b og c. Beitesesongen for husdyr er snart over i år og Fylkesmannen vurderer at det med bakgrunn i tidligere erfaring er liten fare for skade her. Streifindivider av jerv skal innenfor gitte betingelser aksepteres i rovviltregion 2.

Klage

Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningsloven innen 3 uker fra dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Telemark.

Med hilsen

Ingvar Oland
nestleder i miljøvernavdelingen

Odd Frydenlund Steen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi til (kun e-post):

Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Rogaland
Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Mattilsynet
Statens naturoppsyn, v/Espen Marker
Miljødirektoratet